

7. Навички догляду за птахами, черепахами і африканськими равликами, що живуть на території школи та інше [4].

Це сприяє формуванню екологічного підходу до природи, заохочення дітей експериментувати, набувати знання шляхом безпосереднього спостереження за навколишнім середовищем.

Література

1. Whole School Approach of ENSI Network for ESD in Hungary – Achievements and Challenges Attila Varga, Erika Saly, Flóra Benkő, Réka Könczey. Conference: ECER 2017 Environmental and Sustainability Education Research (ESER). Режим доступу : <https://www.eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/22/contribution/40950/>

2. Nikolett Széplaki and Attila Varga, National Institute for Public Education, NIPE. Mayer, M and Mogensen, F. (eds) (2005). : ECO-schools: trends and divergences, A Comparative Study on ECO-school development processes in 13 countries. Austrian Federal Ministry of Education, Science and Culture, Dept. V/11c, Environmental Education Affairs Minoritenplatz 5, A-1014 Vienna / Austria, pp 233-254. Режим доступу : <https://www.ensi.org/global/downloads/Publications/173/ComparativeStudy1.pdf>

3. Мережа угорських еко-шкіл. Режим доступу : www.okoiskola.hu

4. Carpathian Convention Seminar on Education for Sustainable Development 16-18 April 2019, Budapest

УДК 178.14

ТУРЯНИЦЯ В.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.,
Мукачівський державний університет

ЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У СТРУКТУРІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Етична компетентність виступає показником і одночасно як результат професійно-особистісної готовності вчителя до роботи у школі, адже виконання будь-якого педагогічного завдання має моральний зміст [4].

В умовах реалізації нової парадигми освіти, коли незалежну роль відіграє етична компетентність учителя як носія і головного суб'єкта формування сучасних моральних цінностей, пріоритетне значення серед ключових компетентностей, якими повинен оволодіти майбутній педагог (методичної, соціально-психологічної, інформаційної та ін.) має вирішення проблеми формування етичної компетентності. Питання підготовки майбутніх педагогів та формування їх етичної компетенції висвітлювали в своїх працях М.Гриньова, Л. Даниленко, В. Маслов, М. Михайліченко, О. Москаленко, В. Пікельна, Т.Сущенко, Є. Хриков та ін. Вивченням моральних, професійно важливих та етичних якостей педагогів займалися І. Блохіна, Є. Грабаренко, В. Гурін, Е.Зеєр, І. Зязюн, В. Шадріков.

Етична компетентність за специфікою реалізації належить до так званих надпредметних компетентностей. Вони мають інтегрований характер і поєднують у собі певний комплекс знань, умінь і ставлень, які набуваються майбутніми учителями протягом засвоєння всього змісту педагогічної освіти.

Прикладом етичної компетентності можуть бути такі здатності вчителя:

- усвідомлення гуманістичних цінностей, інваріантного характеру норм, принципів педагогічної етики;
- розуміння морального змісту педагогічної професії; необхідності розвитку культурних потреб та інтересів;
- здійснення етичної рефлексії власних вчинків;
- виявлення сутності моральних колізій у різних педагогічних ситуаціях, прогнозування результатів своїх дій;
- уміння розв'язувати конфлікти, розуміти почуття та потреби вихованців;
- реалізація у професійній поведінці стратегії і тактики етично адекватного спілкування з різними учасниками навчально-виховного процесу [4].

Змістовою основою етичної компетентності є педагогічна етика, що вивчає особливості, зміст, принципи та функції педагогічної моралі, характер діяльності педагога та його моральних взаємин у педагогічному середовищі, розробляє основи педагогічного етикету, який є сукупністю правил спілкування та поведінки вчителя. Етика не зводиться до певної системи заборон у педагогічній діяльності, адже її завдання – пояснювати соціально-психологічну доцільність дотримання тих чи інших професійних норм і правил. Саме етика, з позицій цілісного підходу до особистості, наполягає на розгляді навчання та виховання особистості як духовного її насичення, що розгортається в духовному діалозі, спілкуванні рівноцінних суб'єктів. Моральна регуляція педагогічної діяльності здійснюється завдяки специфічній диференціації моральних норм на норми-заборони, норми-рамки, норми-зразки [2, с. 27]. У такій градації норм міститься стримувальний і стимулюючий моменти. Наприклад, моральні заборони є своєрідним «обмежувачем» деяких моральних проявів. Вони не дозволяють педагогові принижувати гідність вихованця, перевищувати свої повноваження тощо.

До етичних вимірів педагогічної професії можна віднести і такі важливі моральні регуляції, як професійний обов'язок і відповідальність, совість та гідність, чесність і шляхетність. Їхня сформованість дає педагогові можливість уникнути або звести до мінімуму моральні суперечності між: належним і сутнісним; свободою і необхідністю; волею і розумом; розумом і почуттями та ін. Адже саме визначені категорії презентують рівень моральної регуляції поведінки вчителя, без них неможлива реалізація будь-якої педагогічної технології, функціонування навчально-виховних систем.

У практиці підготовки майбутнього педагога спостерігається фрагментарність етичних знань та вмій майбутніх педагогів. У програмах курсів «Вступ до спеціальності», «Дидактика», «Теорія та методика виховання», «Педагогічна психологія», «Загальна та вікова психологія», «Педагогічна майстерність» бракує спеціальних розділів, які б актуалізували етичні аспекти діяльності педагога. Відсутність належного методологічного

рівня, як зауважують В.Сластьонін і В.Тамарин, призводить до формування у майбутніх педагогів установки на практицизм [3, с. 65]. Забезпечення умов для прояву майбутнім педагогом активної життєвої і професійної позиції, позитивного суб'єктного досвіду самовизначення у діяльності, самовиховання морально-етичної сфери магістранта, стимулює його внутрішні сили до творчого зростання і самовдосконалення.

Література

1. Васянович Г. П. Педагогічна етика: навч. посіб. К. : Видавничий центр «Академія», 2011. 254 с.
2. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. К.: Вища шк., 1997. 349 с
3. Сластенин В.А., Тамарин В.Э. Формирование личности учителя в педагогическом вузе // Межвуз.сб.науч. трудов /Казан. гос.пед.ин-т. Казань.:КГПИ,1989.С.55 –67.
4. Хоружа Л. Л. Етична компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика. Монографія. К.: Преса України, 2003. 320 с.

УДК 331.101.3

УГРИН О.Г.,
Львівський державний університет внутрішніх справ

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ МОТИВІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ РІЗНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Дослідження мотивів діяльності працівників завжди залишається актуальним для роботи психолога незалежно від організації, в якій він працює. Адже розуміння та своєчасне виявлення пріоритетних мотивів дозволяє ефективно й адекватно застосовувати й корегувати систему мотивації й стимулювання персоналу, що є важливим як для росту і розвитку працівника, так і для продуктивності та результативності організації, а відтак і для її конкурентноздатності.

Саме із цією метою було проведено психологічне дослідження, в якому брало участь 204 особи. З них 99 працівників комерційних та 105 працівників державних організацій.

Для з'ясування основних мотивів діяльності працівників використано методику «Вивчення мотиваційного профілю особистості (Ш. Річі та П.Мартін). Вона дозволяє визначити 12 потреб персоналу, зокрема, потребу у високій заробітній платі та матеріальному забезпеченні, хороших умовах праці, чіткій структурованій роботі, соціальних контактах, стабільних взаєностосунках, визнанні, досягненнях, владі й впливовості, різноманітності, самовдосконаленні, креативності, цікавій та суспільно корисній роботі.

Для інтерпретації отриманих даних були застосовані методи математико-статистичного опрацювання даних (комп'ютерний пакет статистичного аналізу SPSS у версії 22): описова математична статистика та порівняльний аналіз (за t – критерієм Стьюдента) з подальшою їх якісною інтерпретацією та змістовим узагальненням.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>